

Commissie Stedelijk Schoon Velsen

2023

Inhoud

De voorzitter spreekt	3
Actueel.....	5
Bijzonder plan	9
Zo werkt het	11
Even voorstellen	11
Werkwijze	13
Beoordelingskaders	13
Erfgoedplan	15
Cijfers	18
Aanvraagsoorten	18
Behandelwijze	19
Bezoekers	19
Register van plaatsvervangers.....	20
Klein plan.....	23
De advisering	25
Adviezen ruimtelijke plannen, kwaliteitsgesprekken, procesbegeleiding, beleidsontwikkeling	25
Ondersteunende activiteiten	26
Beleidsplan	26
Hoe is het met?	28
Evaluatie en aanbevelingen	30
Tot slot.....	32
Colofon	33

1. Thalia theater impressie nieuwe voorgevel, Funda

De voorzitter spreekt

2023 laat zich, vanuit het oogpunt van onze advisering, kenmerken als een heel rustig jaar. We hebben veel kleine plannen behandeld, veel verbouwingen en weinig tot geen grote plannen. Het is stil in de stad.

De transitieplannen van 'Van Pont tot Park' komen nog niet tot wasdom. Althans, de voorbereidingen voor de gebiedsontwikkeling onttrekken zich aan ons zicht. We zijn benieuwd naar de stand van zaken rond deze voor de stad zo belangrijke plannen en we adviseren het bestuur van de stad daar graag over.

Dit jaar hebben we een aantal wel heel bijzondere adviesaanvragen in de commissie behandeld. Het onderhoud- en beheerplan voor het landgoed Velserbeek liet een doordachte aanpak zien, met veel aandacht voor de historie en de huidige betekenis en ligging van het landgoed in de gemeente Velsen. Belangrijk en interessant vanwege de samenkomst van erfgoed en landschapsinrichting. De commissie vindt dat deze aanpak tot voorbeeld kan strekken voor Velsen, zeker gezien het aantal landgoederen dat de gemeente rijk is.

De vraag van Tata Steel aan onze commissie of de bouw van een 18 meter hoog scherm van circa anderhalve kilometer lang - bedoeld om de fijnstof van kolenerts af te vangen - een excès was, is wel een unicum geweest in onze advisering. Het belang voor de volksgezondheid is evident. Maar met een grote visuele impact! Gelukkig zijn we in gesprekken met betrokken medewerkers van het bedrijf en de gemeente verder gekomen met de vormgeving ervan. We zijn benieuwd hoe het er straks in de praktijk uit gaat zien.

De advisering over de plannen voor een groot transformatorstation aan de Dokweg heeft ertoe geleid dat we in overleg met Liander tot een goed inrichtingsplan voor dit grote, civiel technische bouwwerk zijn gekomen, dat aansluiting zoekt bij de het 'nollen landschap' achter het complex. Gezien de urgentie van de energietransitie en de leveringszekerheid verwachten we dat de komende jaren meer van deze plannen aan ons ter advisering zullen worden voorgelegd.

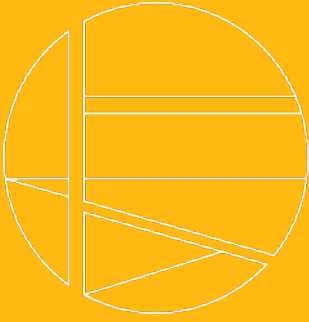
Kortom, we zijn benieuwd wat er komend jaar in het vat zit voor onze advisering in Velsen. Dat het veelzijdig zal zijn staat buiten kijf en we zien er dan ook naar uit.

Miranda Reitsma,

Voorzitter Adviescommissie Erfgoed en Ruimtelijke Kwaliteit Velsen (voorheen Commissie Stedelijk Schoon Velsen)

3. Zeesluis IJmuiden, MOOI Noord-Holland

Actueel

Actueel

Dit jaarverslag biedt inzicht in de activiteiten van de Commissie Stedelijk Schoon in 2023 (die vanaf 1 januari 2024 de Adviescommissie Erfgoed en Ruimtelijke Kwaliteit Velsen heet) en onze inzet voor omgevingskwaliteit in uw gemeente. De gemeenteraad heeft ons opdracht gegeven om te adviseren volgens de gemeentelijke beleidskaders. Jaarlijks publiceren we dit verslag, niet alleen vanwege de wettelijke rapportageplicht, maar ook omdat we ons werk en de impact ervan graag belichten. Hierdoor kunnen we algemene informatie delen over de waarde van een goede omgevingskwaliteit en hoe dit wordt verankerd in het gemeentelijk beleid. Het jaarverslag geeft de gemeenteraad en anderen hopelijk inzicht in onze inspanningen voor een goede omgevingskwaliteit in de gemeente Velsen.

Naast bespreking van bemensing, werkwijze en statistieken, illustreren we ons werk aan de hand van voorbeeldplannen, zowel klein als groot. Dit geeft de gemeenteraad inzicht in onze interacties met initiatiefnemers, ontwerpers en gemeenteambtenaren. Meestal leidt dit tot positieve adviezen, waarbij we de wensen van de initiatiefnemer zoveel mogelijk in evenwicht brengen met gemeentelijke beleidsdoelen.

De introductie van de Omgevingswet in 2024 betekent een nieuw tijdperk voor gemeenten. Gemeenten passen nieuwe instrumenten, kaders en processen toe. De noodzakelijke cultuurverandering die cruciaal werd gevonden voor een succesvolle introductie van de nieuwe wet is al geleidelijk op gang gekomen. De voorbereidingen om bestaande processen in het gemeentehuis te moderniseren, meer integraal naar plannen te kijken en ook de kwaliteit van de leefomgeving eerder bij planontwikkeling bespreekbaar te maken, zijn

vrijwel overal vergeschied. Hierbij zijn natuurlijk lokale verschillen te ontdekken die aansluiten op de gemeentelijke organisatie en werkwijze. Zo is in de gemeente Velsen de vraag gesteld hoe de samenleving een grotere rol kan krijgen bij de herziening van het welstandsbeleid.

Het jaar 2023 stond voor ons en onze gemeentelijke collega's in het teken van het instellingsbesluit dat de gemeenteraad heeft moeten nemen ter introductie van de nieuwe gemeentelijke adviescommissie onder de omgevingswet. Ook in uw gemeente is de instelling van de gemeentelijke adviescommissie als opvolger van de huidige commissie op tijd voltooid. In vrijwel alle gemeenten is ervoor gekozen om de commissie een bredere taakomschrijving te geven om een goede omgevingskwaliteit te bereiken. Op grond van de wet moeten enkele leden van de commissie monumentdeskundige zijn. Cultuurhistorische aspecten spelen een belangrijkere rol, en we hebben deskundigen op dat terrein opgenomen in de commissie, waar nodig doen we een beroep op bijzondere specialismen via MOOI Noord-Holland.

De gemeentelijke adviescommissie kan als onafhankelijk, deskundig en multidisciplinair team bijdragen aan de zorgvuldige afweging van publieke en private belangen en deze proberen zo goed mogelijk bij elkaar te brengen. Dit is fundamenteel anders dan de toetsende rol die commissies in het verleden hadden. Onder de Omgevingswet wordt het stellen van doelen belangrijker dan het voorschrijven van gedetailleerde regels. Hierbij is er meer behoefte aan een behulpzame constructieve vorm van adviseren, aan deskundige interpretatie van de spelregels en zorgvuldige inhoudelijke motivering. Hier ligt een belangrijke taak voor de onafhankelijke gemeentelijke adviescommissie.

Graag gaan uw adviseurs in de gemeentelijke adviescommissie de komende periode met u in gesprek over de inhoud van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet. Welke waarden en ambities staan centraal? Wat betekent dat voor de verschillende gebieden in de gemeente? In welke mate neemt de gemeente regie en wat wordt aan de mensen zelf overgelaten? Hoe landt dit in de nieuwe instrumenten als omgevingsvisie en omgevingsplan. De nieuwe vormgeving van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet is een omvangrijke opgave. Als commissie dragen we daar graag aan bij.

'Tegelijkertijd stelt het programma Mooi Nederland ruimtelijke kwaliteit centraal bij de aanpak van maatschappelijke opgaven – op de korte en de lange termijn (2030, 2050 en 2100). Met het programma Mooi Nederland borg ik de belevingswaarde, gebruikswaarde én toekomstwaarde bij het ordenen van de ruimte. Door de grote vraagstukken in de toekomst te verkennen, deze samen te brengen in integrale toekomstbeelden en te vertalen naar concrete inrichtingsoplossingen op gebiedsniveau laten we zien hoe we ons land kunnen inrichten met toevoeging van ruimtelijke kwaliteit.'

Kamerbrief bij contourennotitie Nota Ruimte 6-10-2023 Hugo de Jonge, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

In oktober 2023 zond Minister De Jonge de Contourennotitie Nota Ruimte naar de Tweede Kamer, als voorbereiding op de nieuwe Nota Ruimte. Deze notitie belicht de urgente keuzes voor overheden op het gebied van energie, natuur, woningbouw, landbouw, economie en infrastructuur en geeft een eerste richting voor rechtvaardige verdeling van de ruimte.

De contourennotitie presenteert de visie en schetst globaal de inhoudelijke richting van de nieuwe Nota Ruimte. De kern van deze visie is 'Heel Nederland'. Heel Nederland moet benut én recht gedaan worden om de schaarse ruimte rechtvaardig te verdelen, met behoud van ruimtelijke kwaliteit, ook voor toekomstige generaties. Ruimtelijke kwaliteit ontstaat door synergie tussen de herkomstwaarde, gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van een plek of gebied.

Herkomstwaarde gaat over de ontstaansgeschiedenis en identiteit van een plek in beeld. Gebruikswaarde gaat over effectief, efficiënt en meervoudig ruimtegebruik. Belevingswaarde stelt schoonheid, eigenheid en onderscheidende kwaliteit centraal. Toekomstwaarde draait om duurzaam, aanpasbaar en robuust ingerichte ruimte. Ontwerp speelt een essentiële rol, niet alleen in strategische verkenningen maar ook in concrete plannen en uitvoering.

Net als voor brede welvaart geldt bij ruimtelijke kwaliteit dat de uitwerking van plek tot plek verschilt. De grote verscheidenheid binnen ons land, in landschappen en stedenschoon, maar ook tussen stad en open landschap, is een kwaliteit en heel belangrijk voor het vestigingsklimaat. Werken aan ruimtelijke kwaliteit is daarom ook werken aan versterken van onderscheidende gebiedskwaliteiten.

Wat is omgevingskwaliteit

Zorg voor een goede omgevingskwaliteit betekent aandacht voor cultureel erfgoed, de kwaliteit van natuur(schoon), ecologie en landschap, de stedenbouwkundige kwaliteit, de architectonische kwaliteit van bouwwerken en de inrichting van de openbare ruimte (Memorie van toelichting van de Omgevingswet (art.4.1.3)).

Het tot stand brengen van goede omgevingskwaliteit is geen vaststaand (objectief) gegeven, het gaat over de waardering die mensen hebben voor bepaalde kenmerken van hun leefomgeving. Die waardering is persoon-, plaats- en tijdgebonden. Mensen kunnen waardering hebben voor:

1. Herkomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de herkomst, die de geschiedenis van een gebied herkenbaar houden. Het kan gaan om plekken met historische betekenis, zoals monumenten, maar het kan ook een persoonlijk verhaal zijn bij een bepaalde plek;
2. Belevingswaarde; kenmerken die samenhangen met de beleving, zoals het groen, het uiterlijk van de bebouwing, de geborgenheid, de afwisseling of juist de rust;
3. Gebruikswaarde; kenmerken die samenhangen met het gebruik van een gebied, zoals de verschillende functies, de bereikbaarheid, de toegankelijkheid;
4. Toekomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de mogelijkheden voor de toekomst, zoals kansen voor groei, duurzaamheid, robuustheid, waardevastheid.

4. Thaliatheater bestaande situatie, Funda

Bijzonder plan

Breesaapstraat 52, IJmuiden, herontwikkeling Thalia theater, architectenbureau Bessels

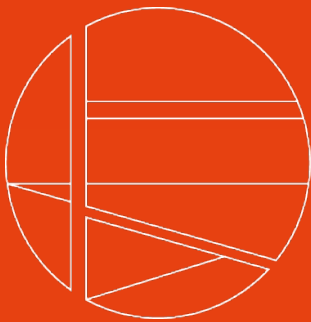
Het Thaliatheater heeft een bewogen geschiedenis. Het vormt een markante plek in Oud-IJmuiden. Dit stadsdeel wordt al jarenlang zorgvuldig vernieuwd. Voor het Thaliatheater zijn in het recente verleden meerdere initiatieven en plannen geweest om het nieuw leven in te blazen. In dit plan wordt het theater en de naastgelegen pastorie verbouwd tot appartementen. Hiervoor komt er in het deel achter de pastorie een extra verdieping. De commissie heeft waardering voor het ingetogen karakter om vooral te zorgen dat de oorspronkelijke kwaliteit tot haar recht komt. De transformatie gaf de mogelijkheid om de gesloten zij- en achtergevel van het theater te openen met ramen. In haar advisering richtte de commissie zich vooral op een verandering passend bij de oorspronkelijke karakteristieke en waardevolle architectuur waarin ook details en kleur- en materiaalgebruik een rol spelen en waarin nieuwe elementen in het beeld ondergeschikt eruit zien.

5. Thaliatheater voorgevel nieuw, Funda

6. Thaliatheater achtergevel nieuw, Funda

Zo werkt het

Zo werkt het

Even voorstellen

De AERK Velsen is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit ervaren en vakbekwame adviseurs met kennis die nodig is binnen de gemeente Velsen

Het goed beoordelen van alle ruimtelijke aspecten van een initiatief of plan vraagt kennis, ervaring en vakmanschap. De adviseurs zijn specialisten op het terrein van landschap, stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur en zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur. In 2023 bestond de commissie uit de volgende adviseurs:

- Miranda Reitsma, voorzitter, stedenbouwkundige
- Cees Hooyssuur, erfgoedadviseur, restauratie-architect
- Kees van Hoek, architect-secretaris

De commissie werd ondersteund door:

- casemanagers: Masja Gemser, Laurens Golverdingen, Robert van Heyst, Jelmer Kooij, Mark Leegwater, Karel Toth.
- stedenbouwkundigen: Thorsten Schlossmann, Ben Kaptein, Barbara Schmitt.

Werkwijze

De gemeente legt de plannen aan de commissie voor in een openbaar toegankelijke vergadering. De vergaderingen vonden begin 2023 nog gedeeltelijk digitaal plaats als uitvloeisel van de coronacrisis. Niettemin is al het mogelijke gedaan om het openbare karakter van de vergadering in stand te houden. Initiatiefnemers en eventueel hun adviseur en/of ontwerper worden in de gelegenheid gesteld om toe te lichten. Het liefst fysiek het initiatief toe te lichten in de vergadering op het gemeentehuis, omdat de ervaring leert dat dat het meest effectief is, maar indien nodig ook via een videoverbinding. Belanghebbenden en geïnteresseerden kunnen bij de gemeente verzoeken om de behandeling van de plannen te volgen en worden dan toegelaten. De vergaderdata voor uw gemeente vindt u via deze link: <https://www.mooinoord-holland.nl/gemeenten/gemeente-velsen/>

De commissie kan in verschillende samenstellingen adviseren. Zo is het mogelijk om een zo geheten preadvies aan te vragen. Er vindt dan vooroverleg plaats met de commissie op een vroeg(er) moment in het planproces en zo kan haar inbreng nog relatief eenvoudig worden meegenomen door de initiatiefnemer of ontwerper. Voorafgaand aan de vergadering heeft de commissie overleg met de stedenbouwkundige over afwijkingen en bijzondere plannen. Bij de grotere plannen is deze ook vaak aanwezig om de commissie te informeren tijdens de planbehandeling met de initiatiefnemer en ontwerper.

Van elke planbehandeling, of dit nu gaat om een vergunningaanvraag of om een vooroverleg, stelt de commissie een advies op. We streven ernaar dat het advies begrijpelijk is voor iedereen; helder geschreven en zonder gebruik van onnodig jargon. Bovendien moet het advies juridisch houdbaar zijn. De gemeentelijke plantoelichter zorgt voor het openbaar maken en versturen van de adviezen naar het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Beoordelingskaders

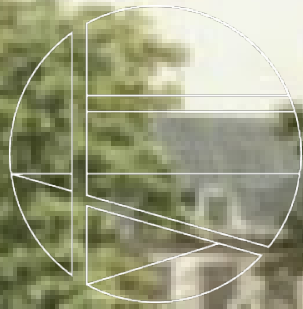
Er zijn meerdere gemeentelijke beoordelingskaders waar de commissie rekening mee houdt. De Welstandsnota vastgesteld in 2015 door de gemeenteraad, is het belangrijkste. Via deze [link](#) kunt u de welstandsnota voor uw gemeente inzien. Ook bestaat er erfgoedbeleid. Via deze [link](#) kunt u lezen welk erfgoedbeleid uw gemeente voert. Naast de welstandsnota zijn er ook criteria of richtlijnen opgenomen in diverse beeldkwaliteitsplannen. Onder andere voor de herontwikkeling van het voormalige industrieterrein aan de Concordiastraat in Velsen-Noord of de bouw van de Nieuwe Zeesluis. In veel gevallen is ook het bestemmingsplan en ander ruimtelijke ordeningsbeleid voor de commissie relevant. Daar wordt primair door de gemeentelijke ambtenaren op getoetst, voordat de plannen worden voorgelegd aan de commissie. Deze beleidsstukken kunt u via deze [link](#) vinden.

De beoordelingskaders zijn naar onze mening over het algemeen goed toepasbaar en dragen bij aan de constructieve dialoog die we voeren met initiatiefnemers. De kaders maken duidelijk wat de gemeente wil bereiken met het kwaliteitsbeleid en bieden houvast bij de begeleiding en de beoordeling van plannen.

MOOI DARS

Ook in 2023 zijn we doorgedaan met het verbeteren van ons adviesregistratiesysteem MOOI DARS. Op basis van gebruikersfeedback heeft dit jaar een update plaatsgevonden, waarbij de gebruikerservaring van het systeem is verbeterd en nieuwe functies zijn toegevoegd. Inmiddels maken ook onze zusterorganisaties Libau en Hûs en Hiem gebruik van het systeem. Samen met hen blijven we dit ontwikkelen. Zo wordt eraan gewerkt om meer soorten advisering te kunnen faciliteren – ook ambtelijke advisering. Daarnaast verwachten we in 2024 klaar te zijn om een koppeling met de gemeentelijke zaaksystemen te maken, zodat we een deel van de gegevens geautomatiseerd kunnen uitwisselen.

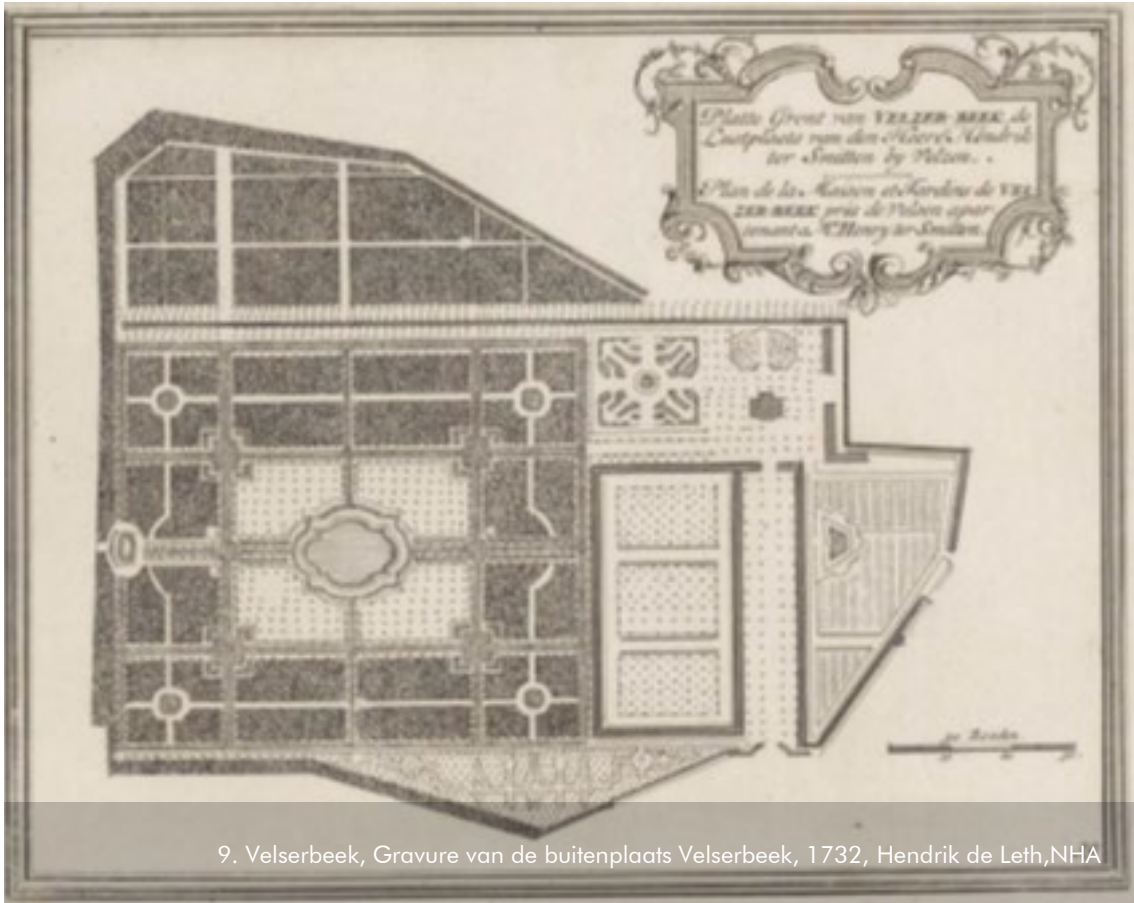
Erfgoedplan

8. Velserbeek historische afbeelding, Bertram, 2005, NHA

Erfgoedplan

Velserbeek, 1981LA Velsen-Zuid, onderhoud- en beheerplan landschap, SB4 Specialisten in Groen Erfgoed

Velsen kent diverse buitenplaatsen. Dat is één van de unieke kwaliteiten van deze gemeente: op de rand van één van de grootste industriële complexen en een kanaal van wereldformaat contrasteert de overgang van zee naar polder. Daar vestigden zich eeuwen geleden de rijken om Amsterdam te ontvluchten. Mooie plekken hebben ze achtergelaten waar cultuur en natuur samenkomen. Deze erfenis moet met zorg beheerd worden. De commissie is dan ook verheugd dat er voor Velserbeek een gedegen onderhouds- en beheerplan is gemaakt door een gerenormeed bureau. Het vraagt specialistische kennis waarin erfgoed en landschap samenkomen. Voor haar advies heeft de commissie ook gebruikgemaakt van een adviseur uit de centrale erfgoed commissie, gespecialiseerd in historische tuinen. De commissie complimenteert de gemeente in haar ambitie en aanpak van dit voor Nederland unieke erfgoed. Op deze manier zal het landgoed voor lange tijd bij kunnen dragen aan een gezonde omgeving van hoge kwaliteit.

9. Velserbeek, Gravure van de buitenplaats Velserbeek, 1732, Hendrik de Leth,NHA

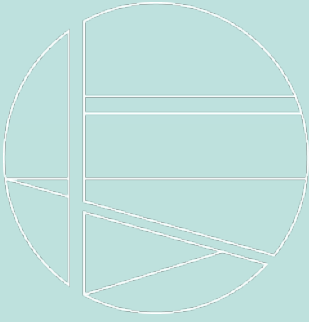
10. Velserbeek illustratie bij artikel Haaremsch Dagblad, 16 april 1926; NHA

11. Velserbeek, Streefbeeld, SB4

12. Velserbeek, Toponiemenkaart, SB4

Cijfers

Cijfers

In de onderstaande tabellen is onze advisering in 2023 weergegeven in cijfers. Op hoofdlijnen kunnen we concluderen dat het aantal adviesaanvragen met 30% is afgenomen ten opzichte van 2022. Het percentage omgevingsvergunningen is gedaald van 82% in 2022 naar 75% in 2023. Tegelijk is het percentage preadviezen (vooroverleg) gestegen van 9% in 2022 naar 18,5% in 2023. Dit ligt in lijn met de ontwikkeling vooruitlopend op de Omgevingswet, waarbij het accent van het toetsen achteraf verschuift naar het adviseren vooraf. Over het algemeen is dit laatste effectiever, omdat een advies dan veel makkelijker integraal verwerkt kan worden in een ontwerp in minder zorgt voor vertraging op het moment dat een ontwerp definitief is en op basis van een advies wordt bijgesteld. Van belang bij een preadvies is om te zorgen voor een goede estafette advisering. Dankzij het administratiesysteem voor zaken, MOOI DARS, zijn eerdere adviezen (ook van voor de invoering van het systeem eind 2021) bekend en wordt hier op hier altijd op aangesloten. Hieronder worden de deeltabellen ook nog apart toegelicht.

Aanvraagsoorten

De commissie heeft verschillende type plannen in verschillende stadia ter beoordeling voorgelegd gekregen. In 2023 heeft de AERK Velsen 135 aanvragen behandeld. Naast de relatief grote toename van het aantal preadviezen is er ook een lichte toename van de informele advisering. Dit betreft vooral het beeldkwaliteitplan voor de nieuwbouw aan de Waal- en Dolfijnstraat.

Aantal planbehandelingen	Soort aanvraag			
Soort aanvraagsoort	Aantal aanvragen	Herhaling	Aantal behandelingen	Percentage herhalingen t.o.v. totaal behandelingen
Omgevingsvergunning	101	96	197	49%
Omgevingsvergunning monument	9	6	15	38%
Preadvies	25	22	47	47%
Beleidsadvisering	1	2	3	67%
Handhaving en excessen	3	3	6	50%
Informele advisering		6	6	100%
Aantal behandelingen	135	132	267	49%

Behandelwijze

De gemeente Velsen heeft ervoor gekozen om alle adviesaanvragen door de commissie te laten behandelen en niet gebruik te maken van gemandateerde advisering (kleine plannen en herhalingsplannen).

	2023	2022	2021
Soort behandeling	Aantal	Aantal	Aantal
Nieuwe aanvraag	135	193	257
Herhalingen	132	146	192
Eindtotaal	267	339	449

Bezoekers

De commissie is verheugd dat er in 2023 verhoudingsgewijs meer bezoekers zijn geweest dan het jaar ervoor: een stijging van 26% naar 32%. Een overleg met een ontwerper of aanvrager is meestal heel constructief en zorgt voor begrip over en weer, waarbij er bijna altijd een passende oplossing mogelijk is die recht doet aan de verschillende belangen.

2023		
Bezoek (per zaak)	Totaal aantal behandelingen	Aandeel van het totaal aantal behandelingen
85	267	32%

Register van plaatsvervangers

Vastgesteld op 31 december 2023

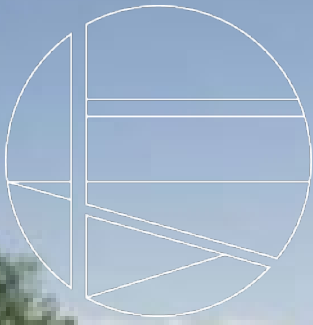
De aan MOOI Noord-Holland verbonden adviseurs zijn opgenomen in het jaarlijks vast te stellen register van plaatsvervangers.

MOOI Noord-Holland voorziet bij incidentele afwezigheid van de voorzitter of één van de leden in vervanging door een gekwalificeerd commissielid, die zitting heeft in één van de onder MOOI Noord-Holland ressorterende adviescommissies.

Adviseur	Beroep/ deskundigheid	Specialisme/ expertise
drs. Hester Aardse	architectuurhistoricus/ cultuurhistoricus	erfgoed en ruimte, stedenbouw en groen erfgoed
ir. Ann-Katrin Adolph	restauratiearchitect/ erfgoeddeskundige	duurzaamheid
ir. Debby Alferink	architect	
Sander van Alphen MA	erfgoeddeskundige	
ir. Sandra van Assen	stedenbouwkundige/ architect	duurzame verstedelijking
ir. Sebas Baggelaar	architect/ erfgoeddeskundige	
ir. Ron Baltussen	architect	restauratie
ing. Simone Bleumink	architect	
drs. Anita Blom	architectuurhistoricus/ erfgoeddeskundige	
ing. Hans Boonstra	erfgoeddeskundige	
ir. Joost Buchner	erfgoeddeskundige/ architect	
ir. Belinda van Buiten	architect/ stedenbouwkundige	
ir. Eddo Carels	architect/ bouwhistoricus	herbestemming
ing. Richard Colombijn AvB	stedenbouwkundige/ landschapsarchitect	openbare ruimte
Laura de Bonth MSc	stedenbouwkundige	energie-infrastructuur
Marlies van Diest	landschapsarchitect	
Kees Doornenbal	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
ir. Willemien van Duijn	architect	
ir. Bart Duvekot	architect	openbare ruimte
dipl. ing. Oliver Ebben	architect	renovatie, interieur en duurzaam bouwen
ing. Patrick van Emmerik AvB	architect/ stedenbouwkundige	
ir. Ben Ewals	stedenbouwkundige	
dr. Sophie van Ginneken	architectuurhistoricus	
ir. Bastiaan Gribling	architect/ stedenbouwkundige	kunst

ir. Marcel Heijmans	restauratiearchitect/ bouwhistoricus	stadshistorie
ir. Kees van Hoek	architect	
dr. ing. Natasja Hogen	architectuurhistoricus/ bouwhistoricus	
drs. Dorine van Hoogstraten	architectuurhistoricus/ cultuurhistoricus	
ing. Cees Hooysschuur AvB	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
Jeroen Hooysschuur	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
Aniek de Jong MA	erfgoeddeskundige	gebouwd erfgoed
ir. Bastiaan Jongerius	architect	landelijk erfinrichting, natuurinclusiviteit
Bo Jonk, MA	architectuurhistoricus/ erfgoeddeskundige	
ir. Jan-Richard Kikkert	architect	
ir. Klaas Kingma	architect	stedenbouw
ir. Dan Knijnenburg	architect/ restauratiearchitect	restauratie
Victorien Koningsberger MA	architectuurhistoricus	
drs. Irmgard van Koningsbruggen	kunst- en architectuurhistoricus	
Stefan Kooi MA	archeoloog	
ir. Judith van Korpershoek	architect	
ir. Paul Kramer	architect	
ir. Egon Kuchlein	architect	nieuwbouw, restauratie, infrastructuur, openbare ruimte
mr.drs. Lilian Kusters	architectuurhistoricus	restauratie
drs. Ingrid Langenhoff	sociaal geograaf	
ir. Alenca Mulder	architect	restauratie
ir. Jorrit Mulder	architect	restauratie
Juliet Oldenburger MA	tuinhistoricus	
ir. Maarten Overtoom	architect	openbare ruimte
Daniël Peters MArch	architect	
ir. Hans Pluckel	architect	erfgoed
ir. Dana Ponec	architect	stedenbouw
Hendrik Sieger Postuma AvB	architect	erfgoed
Primo Reh MA	erfgoeddeskundige/ cultuurhistoricus	
ir. Remco Reijke	stedenbouwkundige	openbare ruimte
ir. Miranda Reitsma	stedenbouwkundige	ateliermeester

ir. Peter Rutten	architect	erfgoed
ir. Peter de Ruyter	landschapsarchitect	hydrologie, veenweiden
ing. Romy Schuit MA	architectuurhistoricus/ bouwkundige	architectuurhistorie
Renee Stroomer MA	erfgoeddeskundige	
ing. Jeroen Twisk	bouwhistoricus	restauratie
ir. arch. Karianne Vandenbroucke	architect/ erfgoeddeskundige	
ir. Anouk Vermeulen	architect	interieur
ing. Onno Vlaanderen	architect	stedenbouw
Rob de Vries AvB	architect/ restauratiearchitect/ bouwhistoricus	restauratie en bouwhistorie
ir. Hester Wessels	architect/ restauratiearchitect	restauratie
ir. ing. Robbert Jan Wijntjes	stedenbouwkundige	
ir. Anke Zeinstra	architect	
ing. Nico Zimmermann AvB	architect/ erfgoeddeskundige	erfgoed
dr. Kim Zweerink	cultuurhistoricus	stadshistorie

Klein plan

13. Impressie nieuwbouw fase 1, Kampman architecten

Klein plan

Dokweg 41, IJmuiden, trafostation, Kampman architecten

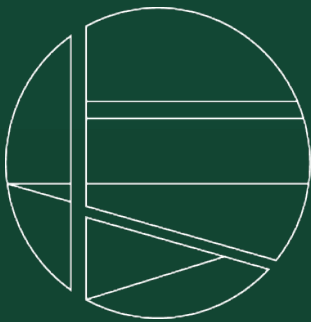
De energietransitie is volop bezig en vraagt grote veranderingen van het elektriciteitsnetwerk. Hiervoor wordt het elektriciteitsstation aan de Dokweg gemoderniseerd en vergroot. Het terrein ligt op de hoek van belangrijke wegen en vormt de rand van Duinstad. Het is tegelijk een anonieme plek waar de techniek leidend is en mensen geweerd worden. Zoals in vroeger tijden nieuwe technieken en ingrepen juist veel ontwerpaandacht kregen, zoals de eerste treinstations, de Velsertunnel en stoomgemalen, is dit ook een ingreep die juist een kans biedt kwaliteit toe te voegen en het belang van de functie te onderstrepen. In goed overleg met de initiatiefnemer en ontwerper is er een plan ontstaan dat aansluit op het nollenlandschap, waarbij de technische en gesloten gebouwen duidelijke architectonische kwaliteit hebben. De bakstenen gebouwen zijn vanwege de functie gesloten, maar zijn uitgevoerd in mooi groen metselwerk met een goede geleding en ritmiek in de gevels: een effectieve manier om met kleur, materiaal en geleding kwaliteit toe te voegen aan een anders anoniem gebouw. De commissie heeft veel waardering voor de inspanning en samenwerking met de initiatiefnemer en ontwerper en ziet het als een inspirerend voorbeeld hoe nieuwe opgaven en veranderingen bijdragen aan goede omgevingskwaliteit.

14. Nieuwe situatie

15. Impressie nieuwe situatie, Kampman architecten

De advisering

De advisering

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het college van B&W. In het jaar 2023 zijn alle adviezen van de commissie overgenomen door het college van B&W. Het hierboven toegelichte project voor de modernisering van het trafostation aan de Dokweg is een inspirerend voorbeeld hoe in goed overleg met opdrachtgever en ontwerper een anoniem en industrieel ontwerp veranderd is in een ontwerp dat gebruik maakt van het nollen landschap en betekenis geeft aan de belangrijke functie van de electriciteitsvoorziening. Ook de gestage voortgang van de modernisering en vernieuwing van het zeesluizen-complex is een goed voorbeeld hoe enerzijds een duidelijk masterplan met beeldkwaliteitscriteria en anderzijds een goed overleg met ontwerper en aanvrager leidt tot een jarenlang proces waarin de ambitie als een rode draad leidend is en zorgt voor integrale kwaliteit. De techniek en functie zijn leidend, maar kunnen op vele manieren worden vormgegeven. Het proces en resultaat dat langzaam zichtbaar wordt zorgt voor goede omgevingskwaliteit. Deze projecten laten ook zien dat vooroverleg leidt tot betere kwaliteit, waarbij de advisering van de vergunningsaanvraag vaak 'hamerstukken' zijn.

Adviezen ruimtelijke plannen, kwaliteitsgesprekken, procesbegeleiding, beleidsontwikkeling

In 2023 is de commissie betrokken geweest bij ingrijpende ruimtelijke plannen, zoals het beeldkwaliteitsplan voor de nieuwe woontorens aan de Waal- en Dolfijnstraat. Belangrijk aspect hierbij was het borgen van de kwaliteit van de openbare ruimte op straatniveau, waarbij bijvoorbeeld vroegtijdig onderzoek om windhinder bij hoogbouw te beperken

belangrijk is. Maar ook de kwaliteit van de gevelmaterialen op lange termijn door de zware belasting door weer en wind in dit gebied. Beeldkwaliteit gaat niet alleen over het uiterlijk als een project opgeleverd wordt, maar vooral op lange termijn, zoals de verwerking van hout of de levensvatbaarheid van beplanting.

De commissie hecht veel waarde aan de afstemming in het vooroverleg met de stedenbouwkundigen zoals dat voorafgaand aan elke commissievergadering plaatsvindt. Het zorgt voor een soepele advisering en vlot proces.

Ondersteunende activiteiten

De adviseurs van MOOI Noord-Holland doen meer dan hun werk in de gemeentelijke adviescommissies. Wij ondersteunen vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland bij het behoud en de ontwikkeling van omgevingskwaliteit. Voor Velsen zijn we betrokken bij de ingrijpende stedelijke transformatie Pont tot Park. Maar het afgelopen jaar is het, met uitzondering van de ontwikkeling aan de Waal- en Dolfijnstraat, stil geweest. De commissie maakt zich zorgen om de samenhang en borging van de ambities als het gaat om omgevingskwaliteit, zoals de inrichting van de openbare ruimte en samenhang in de stedenbouwkundige veranderingen.

Beleidsplan

Platbodem 45A, 1991NN Velsbroek, BKP vernieuwen en verduurzamen woningblokken, architect Take Postma, Velison Wonen

De woningbouwopgave in Nederland en dus ook in Velsen is groot. Naast het zoeken naar uitbreidingslocaties is ook inbreiden en verdichten een mogelijke oplossing. De locatie 'Platbodem' in Velsbroek biedt zo'n mogelijkheid. De woningcorporatie wil op de locatie van de voormalige scholen de Rozenbeek en de Duinroos woningen bouwen. Hiervoor is een zogenaamd beeldkwaliteitplan (bkp) geschreven en de commissie waardeert het dat ze in een vroeg stadium hierover kan adviseren. De locatie is als grote openbare ruimte in de wijk een duidelijke onderbreking in het stratenpatroon. Het is daarmee een oriëntatiepunt. In de herontwikkeling biedt het de mogelijkheid om het groen te versterken. De opzet van losstaande appartementenblokken in het groen voegt kwaliteit toe. Het beeldkwaliteitplan zorgt ervoor dat de manier waarop de 'harde' gebouwen samengaan met het 'zachte groen'. Het inpassen van parkeerplaatsen en de overgang van woning naar openbaar groen zijn belangrijke aandachtspunten die in een bkp kunnen worden geborgd. Met het veranderen van het klimaat helpt de natuur in de stad om te zorgen voor verkoeling door bomen en betere waterberging door de sponswerking van een levende ondergrond. Daarbij geeft het een prettige beleving van de openbare ruimte, verbetert het uitzicht vanuit de woningen en geeft het ruimte om buiten te zijn en andere wijkbewoners te ontmoeten.

16. Situatie nieuw met verdichting met extra woongebouwen

17. Referentiebeelden relatie gebouw en park

Hoe is het met?

Vernieuwen luifels horeca en winkels Plein 1945

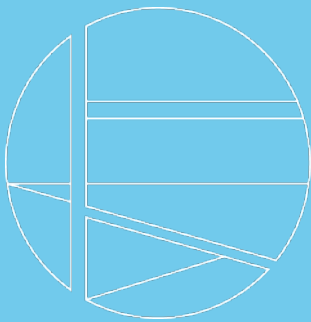
Soms kunnen kleine ingrepen een grote bijdrage leveren. Enkele jaren geleden wilde de Winkelstichting Plein 1945 de doorgaande luifel vernieuwen. Dit was aanleiding om de verschillende aanpassingen die afzonderlijke gebruikers aan hun winkel of restaurant hadden gedaan in de vorm van reclame en airco's meer samenhang te geven. De verandering is eenvoudig, maar de commissie is van mening dat er een duidelijke kwaliteitsverbetering is gedaan door de eenheid die de luifel en reclame geven die passen bij de architectuur van het bouwplan en het gemeentehuis. Ze hoopt dat het een aanzet is tot een algehele opwaardering van het plein en de tegenoverliggende pleinwand en de nu nog kale ruimte van het voormalige Rabokantoorpand.

19. Oude situatie 2016, Google Streetview

20. Nieuwe situatie, MOOI Noord-Holland

Evaluatie en aanbevelingen

Evaluatie en aanbevelingen

Als onafhankelijk adviseur dragen wij bij aan een goede omgevingskwaliteit in uw gemeente. Die zorg delen we samen met de initiatiefnemers en met u. Elk jaar bespreken we tijdens een evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de belangrijkste ontwikkelingen binnen uw gemeente en formuleren we aandachtspunten voor de toekomst. Op 23 mei 2024 vond het jaarlijkse evaluatiegesprek plaats over het jaar 2023. De belangrijkste uitkomsten van dat gesprek zijn:

- De afstemming over het herstructureringsproject 'Pont tot Park' is besproken en voor een goede uitwerking en toepassing van het Ontwikkelperspectief in de verschillende plannen als het gaat om omgevingskwaliteit adviseert de commissie om een supervisor of een Kwaliteitsteam te formeren.
- De actualisatie van de welstandsnota is opgesplitst in een korte en lange termijn aanpak. De commissie stemt af met de gemeentelijke projectgroep als het gaat om de actualisatie voor de korte termijn. Voor de lange termijn zal de commissie de raad informeren over de gebiedsbiografie Noordzeekanaalgebied en de ervaringen met nieuwe nota's Omgevingskwaliteit in andere gemeenten.
- Nieuw is de jaarlijkse vergadering van aangesloten gemeenten waarin de gemeenten betrokken worden en invloed hebben op belangrijke wijzigingen in het beleid en de tarieven.

Overige aanbevelingen door de commissie

De commissie Velsen doet - vanuit haar ervaringen en inzichten - nog de volgende aanbevelingen:

- De commissie constateert dat na een voortvarende start in 2022 het stedelijk transformatieproject Pont tot Park in 2023 een moeizame voortgang heeft als het gaat om de betrokkenheid en advisering van de commissie. In het najaar heeft ze een advies uitgebracht over het Ontwikkelperspectief. De commissie benadrukt dat alleen bij een vroegtijdig betrokkenheid ze adequaat kan adviseren.
- In 2023 zijn we, na het digitaal vergaderen in de corona-tijd, overgegaan naar vergaderingen op het stadhuis. De commissie is daar zeer verheugd over, omdat digitale vergaderingen wel effectief zijn qua reistijd, maar niet voor de advisering en het overleg met ontwerpers en initiatiefnemers. Geregeld komen bezoekers alleen digitaal. Voorwaarde is wel dat dit technisch goed is geregeld. Helaas is dit echter vaak niet het geval, wat leidt tot inefficiënte vergaderingen en een slechte indruk bij bezoekers. Wij vragen er dringend aandacht voor dit goed te regelen voor zowel de commissie als de case-managers.
- Sinds enige jaren werken de commissie en de case-managers met het zaak-systeem MOOI DARS. Dit geeft een groot voordeel in het opstellen van de agenda en de toegankelijkheid van eerdere adviezen en documenten. Door de mogelijkheid om tekeningen toe te voegen is er niet alleen goede dossiervorming, maar kan de commissie een vergadering samen met eerdere adviezen goed voorbereiden, zodat de vergadering efficiënt kan verlopen. Door het strikte privacy-beleid van de gemeente Velsen is dit in Velsen niet toegestaan. Dit betekent dat de commissie de vergadering vaak niet optimaal kan voorbereiden. Ze vraagt de gemeente op dit punt haar beleid te heroverwegen en het toevoegen van tekeningen en andere documenten die bij een vergunningsaanvraag worden ingediend, toe te voegen aan de zaken, zoals we dat bij andere gemeenten en commissies zijn gewend.
- Met de intrede van de Omgevingswet werken gemeenten aan nieuw instrumentarium op het gebied van een goede omgevingskwaliteit. Uw commissieleden hebben al ervaring met het ontwikkelen van nieuwe, minder gedetailleerde en op maatschappelijke doelen gebaseerde kaders. Graag stellen we deze knowhow ter beschikking.
- Verduurzaming en het klimaat zijn actuele thema's die steeds zichtbaarder en ingrijpender aanwezig zijn. De groeiende vraag naar zonnepanelen, warmtepompen en windmolens heeft impact op de bebouwde omgeving, maar ook veranderingen in gebruik van materialen (duurzaam geproduceerd en hernieuwbaar) en maatregelen voor de biodiversiteit brengen steeds nadrukkelijker veranderingen met zich mee. De invoering van de Omgevingswet is voor veel gemeenten een logisch moment om de nota's te vernieuwen. De meesten kiezen ervoor om de gelegenheid aan te grijpen als een kans om hier ook beleid op het gebied van duurzaamheid in op te nemen. In Velsen is voor dergelijke ingrepen op dit moment nog onvoldoende criteria opgenomen. De commissie adviseert om actief aan de slag te gaan en na te denken over de gevolgen en inpasbaarheid van deze veranderingen bij het opstellen van

bijvoorbeeld beeldkwaliteitsplannen en nota's. Uiteraard is de commissie bereid om mee te denken over het thema en te ondersteunen waar mogelijk.

- Veel gemeenten zijn aan het werk (oefenen) met de Omgevingstafel. Doet uw gemeente dit ook? Het is aanbevelingswaardig om een lid van de commissie hierbij aan te laten sluiten. In andere gemeenten is hier goede ervaring mee en ontstaat er een goede estafette-advisering.
- Mochten er vragen zijn over de Omgevingswet, de rol van de commissie of bent u benieuwd naar onze werkzaamheden? U bent welkom om aan te sluiten bij onze vergaderingen, of wij komen graag bij u langs.
- Als u hulp nodig heeft op het vlak van beleid over erfgoed, dan kunt u contact opnemen met het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland. Hier proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer hulp gewenst is.

Tot slot

Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop de AERK Velsen de hand van de geldende beleidskaders adviseert over goede omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Dit is een doel waar wij ons graag voor inzetten en aan bijdragen. We doen dat zoveel mogelijk in het openbaar en in dialoog met betrokkenen.

De plannen in dit jaarverslag zijn slechts een greep uit de vele uiteenlopende plannen waarover de commissie dit jaar heeft mogen adviseren. Wij nodigen u van harte uit om in 2024 (digitaal) bij ons binnen te lopen en zelf te ervaren hoe boeiend en genuanceerd de advisering over omgevingskwaliteit is.

Colofon

Auteur

Kees van Hoek+ AERK Velsen

Met bijdragen van

Miranda Reitsma, voorzitter AERK Velsen

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland

Sanne van Zoest, communicatiemedewerker MOOI Noord-Holland

Bo Jonk, commissiesecretaris en projectmedewerker Erfgoed MOOI Noord-Holland

Alkmaar mei 2024

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

Peter Koomen

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Emmastraat 111

1814 DP Alkmaar

072-520 44 59

info@mooinoord-holland.nl

www.mooinoord-holland.nl

@MOOI_NH